

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 77/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners, s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ing. Michal Šefčík, PhD., ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 470/2016 z 18. januára 2018, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného

práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 470/2016 z 18. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 192/2010, v ktorom si uplatnil nárok na náhradu škody voči prevádzkovateľovi čerpacej stanice z dôvodu načerpania pohonných hmôt, ktoré nespĺňali technickú normu a viedli k poškodeniu vstrekovacieho čerpadla. Okresný súd rozsudkom (v poradí druhým, pozn.) sp. zn. 7 C 192/2010 zo 7. júna 2016 zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 1 896,31 € s úrokom z omeškania od 20. júla 2010 do zaplatenia.

3. Proti tomuto rozsudku žalovaný podal odvolanie, namietajúce, že súd prvej inštancie sa neriadil právnym názorom krajského súdu vyjadreným v predošlom zrušujúcom uznesení, neodstránil nedostatky vytknuté odvolacím súdom a žalobca neunesol dôkazné bremeno v tom, že závalu na čerpadle spôsobili pohonné hmoty načerpané u žalovaného. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol s odôvodnením, že neboli preukázané všetky skutočnosti zakladajúce zodpovednosť žalovaného za uplatnenú škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V relevantnej časti odôvodnenia krajský súd uvádza:

„17. Skutkové zistenia odvolacieho súdu, týkajúce sa rozdielnych vzoriek nafty, výsledkov ich skúmania, ako aj skutočnosť, že znalec nemal možnosť skúmať pôvodné poškodené čerpadlo, zaťažujú žalobcu, ktorý tak nepreukázal príčinnú súvislosť, medzi tvrdenou škodou a konaním žalovaného. Žalobcom predložené dôkazy neposkytujú jednoznačný záver o tom, že žalovaný predal žalobcovi pohonné hmoty, ktoré nespĺňali predpísané normy a že táto nekvalitná nafta mala spôsobiť žalobcovi tvrdenú škodu. Opačné závery okresného súdu nemali oporu v tvrdeniach žalobcu a predložených dôkazoch, nezodpovedali logickému vyhodnoteniu neúplnosti a nejednoznačnosti skutkových tvrdení žalobcu.“

4. Sťažovateľ proti tomuto rozsudku podal dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku, keďže za nesprávne riešenie právnu otázku považoval otázku unesenia dôkazného bremena žalobcu v postavení spotrebiteľa a posúdenie povinností žalobcu a žalovaného v reklamačnom konaní. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) a f) Civilného sporového poriadku, pretože sťažovateľ nevymedzil dovolacie dôvody spôsobom ustanoveným zákonom.

5. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľ vytýka napadnutému rozsudku krajského súdu najmä nesprávne ustálenie rozsahu dôkaznej povinnosti sporových strán, ako aj hodnotenie jednotlivých predložených dôkazov v ich vzájomnej súvislosti. K tomu uvádza:

„V tomto prípade súd I. inštancie vyhodnotil dôkazné bremeno správne; žalobca predložil doklad o kúpe pohonných hmôt na CS žalovaného v Radvani, predložil odpoveď žalovaného na reklamáciu (tým je zrejmé, že u žalovaného tankoval a toto ani nebolo sporné, a aj výpovede svedkov toto potvrdili), následne žalobca predložil závery autorizovaného servisu, ktorý konštatuje poruchu čerpadla z dôvodu vadných pohonných hmôt, servis vykonáva odber pohonných hmôt a tieto v rámci súdneho konania sú podrobované znaleckému dokazovaniu.

Znalec tak potvrdil, že pohonné hmoty nezodpovedali kvalite vyžadovanej normou, a taktiež aj závery autorizovaného servisu, že poruchu čerpadla je takáto nekvalitná nafta spôsobilá privodiť tak, ako to popísal žalobca i mechanici servisu.

Takže táto reťaz dôkazov je nepretržitá, logická a svojimi závermi jasne konštatujúca, že nárok žalobcu je daný.

... dokazovanie bolo vykonávané len dôkazmi zabezpečenými žalobcom, ktorý správnym spôsobom nechal vykonať odber pohonných hmôt zo svojho vozidla, zatiaľ čo žalovaný tak neučinil a dôkaz k tomu, že žalovaný predával pohonné hmoty v zmysle platnej normy nemal - kontrolný odber pri reklamacii neučinil.

Konštrukcia odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je nesprávna, protispotrebiteľská, kedy nereflektuje na fakty dokázané žalobcom a bez právneho zdôvodnenia ponecháva absenciu splnenia povinnosti žalovaného vykonaním kontrolného

odberu pri reklamácii paliva žalobcom ako i ostatné informačné povinnosti, ktoré neboli splnené.“

6. Sťažovateľ ďalej namieta arbitrárnosť posudzovania jeho postavenia ako spotrebiteľa v napadnutom konaní:

„Záver odvolacieho súdu o tom, že žalobca nebol spotrebiteľom, je arbitrárny. Žalobca nie je podnikateľ ani nepodnikal, ale svoje vozidlo (tak ako vyplýva aj z technického preukazu - vozidlo fyzickej osoby nepodnikateľa) využíval pri činnosti vo svojej obchodnej spoločnosti [REDACTED] s.r.o. Avšak, táto okolnosť nemá vôbec žiaden vplyv na postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, pretože pri tankovaní nafty je žalobca spotrebiteľom, pretože nekoná v rámci podnikania....“

7. Sťažovateľ v závere svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie takto nálezom rozhodol:

„... Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 16Co/470/2016-542 z 18.01.2018, ktorým zmenil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 7C/192/2010-484 vo veci samej a žalobu zamietol, porušil základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň navrhuje zrušenie tohto rozsudku a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ požaduje náhradu trov konania pred Ústavným súdom SR voči porušovateľovi.“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúra

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spoločnosti.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

15. Súčasťou minimálnych garancií procesnej povahy je (okrem iných) právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť zrejmé, bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porovnaj napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2].

III.

Právne posúdenie veci

16. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok je prípustný, možno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho odmietnutí v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Teda podľa § 124 štvrtej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. V predmetnom prípade lehotu na podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľom proti napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd považoval za zachovanú, preto pristúpil k jej prieskumu.

17. Podstatou sťažnostnej argumentácie sťažovateľa je nesprávne posúdenie miery zaťaženia jednotlivých sporových strán dôkazným bremenom a vyhodnotenie vykonaných dôkazov krajským súdom, s ktorým sa sťažovateľ nestotožňuje. Zároveň sťažovateľ vytýka napadnutému rozsudku nezohľadnenie postavenia spotrebiteľa.

18. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku popísaného v bode 3 tohto uznesenia presvedčil o tom, že jeho odôvodnenie nie je arbitrárne, je ústavne akceptovateľné a procesný postup je zlučiteľný s požiadavkami základného práva na súdnu ochranu. Nie je úlohou ústavného súdu nahrádzať hodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré patrí všeobecným súdom, ktoré sú so skutkovou situáciou vyplývajúcou z procesu dokazovania bezprostredne oboznámené. Ústavný súd ani pri posudzovaní zaťaženia sporových strán dôkazným bremenom nezistil taký procesný excés, ktorý by vykazoval ústavnoprávnu relevanciu, resp. by bol spôsobilý zasiahnuť do podstaty a zmyslu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Pokiaľ ide o vytýkanú arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k posudzovaniu postavenia spotrebiteľa, ústavný súd upriamuje pozornosť

na fakt, že dôvodom zamietnutia žaloby bolo neunesenie dôkazného bremena sťažovateľa ako žalobcu vo vzťahu k priamej príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti žalovaného a vznikom škody. Preto ani ústavný súd nepovažuje za právne významné (rovnako ako dovolací súd – bod 17 uznesenia sp. zn. 8 Cdo 140/2018 z 11. septembra 2019, pozn.), či vystupoval žalobca v pozícii spotrebiteľa alebo nie. Keďže nejde o kľúčový aspekt sporu, nie je ani prípadný nedostatok dôvodov v tomto bode spôsobilý privodiť vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. V závere ústavný súd dodáva, že vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu